

competenti ad ecclesiam suam officii gratia persolvendi, id est, tertiam, sextam, nonam et vesperam, ipsi scholarii et signum in tempore suo pulsant, et officium honeste Deo persolvant.

Cap. VI. Sexto, ut diligenter resciat post ordinationem uniuscujusque presbyteri, quantum quisque profecerit in suo ministerio: quia qui ante ordinationem pauperes fuerunt, post ordinationem vero de rebus, cum debuerant ecclesiis servire, emunt sibi alodium, et mancipia, et cæteras facultates, et neque in sua lectione aliquid profecerunt: neque libros congregaverunt, aut ea quæ pertinent ad cultum religionis augmentaverunt, sed semper conviciis, et contentionibus, et rapina vivunt.

Cap. VII. Septimo, ut domesticos suos, id est, eos qui cum ipsis sunt in sua mansione, sive scho-

larios, sive alios servientes diligentissime prævidere studeant ab omnibus vitiis, et maxime de ebrietatibus, et luxuriis, et variis immanitatibus: nam sicut dicit Apostolus: *Qui domesticorum suorum curam negligit, aliorum non prodesse poterit conversationi.*

Cap. VIII. Octavo, ut hospitales sint, quia multi qui sciunt hospitem supervenire ad ecclesiam suam, fugiunt: sed quod Apostolus jubet et cætera Scriptura divina sectari, sequi illi e contrario fugiunt, et pauperibus subvenire metaunt.

Cap. IX. Nono, jubet Apostolus omnibus fidelibus, *ut sermo eorum in gratia sit, semper sale conditus*, id est, ut ea loquatur Christianus quæ religione conveniunt, unde aliorum mentem condire possit, et a putredine peccatorum emendare..... *Reliqua desunt.*

ANNO DOMINI DCCCLXXXVI.

SANCTUS ALDRICUS,

SENONENSIS ARCHIEPISCOPUS.

NOTITIA EX GALLIA CHRISTIANA.

Jeremiæ defuncti in locum Senonenses clerici, obtenta ad preces Hiluini abbatis ab imperatore eligendi licentia, successerunt ex suis unum qui ab imperatore pleniter receptus non est. Itaque cum Hilduino deprecante alterius eligendi facultatem impetrassent, elegerunt hominem ex suis a puero sibi bene notum, genere et moribus non infamem, docilem ætate, huic officio congruum, litterarum non usquequaque ignarum, divinæ scientiæ non penitus expertem, aliisque etiam artibus leviter tinctum, quem cum missis dominicis obtulissent, plena cum benevolentia non receperunt; qua de re conquesti, tres ad Juditham imperatricem Hilduinum et Eginhardum abbates epistolas dedit Ecclesia Senonensis, ut ipsis liceret electum suum ad imperatorem deducere. Verum probatus fuisse non videtur imperatori electus a Senonensibus: nutu enim divino, inquit Clarius, seu jussu Cæsaris Ludovici juxta Lupum, Aldricus ex abbate Ferrariensi factus archiepiscopus Senonensis in concilio Parisiensi an. 829 viii Id. Junii ordinatus est. Statim de sua electione Frotario Tullensi episcopo scripsit ad præsidium precum ipsius et amicorum implorandum. Circa id tempus Heribaldi Antisiodorensis episcopi electionem procuravit. Parisiensi autem in concilio cum mandato fuisse Aldrico et aliis, ut de primaria monasterii S. Dionysii in Francia vivendi ratione diligenter inquirerent, id fecit Aldricus, eaque de re imperiale dedit præceptum Ludovicus vii Kal. Sept. 832; subscripsit paritioni honorum monachis S. Dionysii ab Hilduino abbate factæ xi Kal. Febr. 832. Circa id tempus cum pro magnis negotiis ad urbem Parisiorum venisset, Fossatensis monasterii ecclesiam novam in honorem B. Mariæ dedicavit vii Idus Dec., ad preces abbatis Benedicti qui eam construxerat. Ad propria reversus Aldricus, dum pro foribus cathedralis ecclesiæ subsisteret, Marmymundum civitatis custodem superbos spiritus præferentem repressit, monachumque fieri persuasit. Monasterium S. Remigii in suburbio civitatis constructum, ubi propter importunitatem

loci Regulam S. Benedicti observare minus poterant monachi, ad Villias transtulit de consilio multorum episcoporum et abbatum a se congregatorum apud Senonas tempore exauctorationis Ludovici Pii, qui restitutus hanc ratam habuit translationem an. 835: hoc autem anno adfuit concilio Theodonis villæ pro causa Ebbonis Rhemensis archiepiscopi. Ecclesiam S. Florentini in Castro cognomine ad Armentionem fluvium dedicavit die Dominica Nonis Maii 836. Ludovico Augusto addictissimus semper ac acceptissimus fuit Aldricus, qui præceptorem palatinum eum instituerat, ut vitæ imperialis aule et majora negotia suæ discretioni arbitrio defini- rentur. Hunc quoque miserat cum aliis ad evitandas abbatem inter et monachos Flaviniacenses de bonis cœnobii discordias. Metuens autem Aldricus ne secularium negotiorum turbis religionis suæ meritam immineretur, pastoralis sollicitudinis curam abjicere decrevit et ad pristina contemplationis quietem ac portum reverti. Verum lethalis morbo correptus, quem sibi supremum fore intellexit, quod unum sibi reliquum erat, corpus suum ad cœnobium Ferrariense deferri præcepit, ibique in stillicidio ecclesiæ humari, quod post ejus obitum factum est, qui contigit vi Idus Oct. 836, ut constat tum ex ejus Actis, in quibus anno 775 natus esse dicitur et decessisse anno ætatis 61; tum ex epistolis 6 et 41 Lupi Ferrariensis, qui ex academia Fuldensi regressus defunctum Aldricum reperit, eodemque anno in præsentiam imperatoris adductus, et sequenti, hoc est x Kal. Octob., indictione prima, quæ anno 837 respondet, ad palatium regina evocante accessit. Defunctus autem Aldricus statim Ferrariis in stillicidio juxta oratorium beati Andreae in lapideo tumulo quem sibi vivus paraverat honorifice sepultus est, dum sacrum ejus corpus miraculis ad ejus tumulum factis In interiori S. Petri basilicam illatum est, et in exedra sublimiori collocatum, ut tradit anonymus scriptor non speruendæ auctoritatis. Sanctus prædicatur ab Odoranno et Clario ante annos sexcentos, coliturque in ecclesia Senonensi die sexta Junii

quæ dies ordinationis ejus videtur esse; at decima Octobris in monasterio Ferrariensi, ubi sacræ ejus reliquæ anno 1569 a furentibus Calvinistis præter pauculas dissipatæ sunt, pretiosa theca capitata A quam Ludovicus de Blanchefort abbas Ferrariensis anno 1487 expensis ad hoc opus argenteis nummis 40,000 fabricari curaverat.

VITA SANCTI ALDRICI

Auctore Anonymo, cujus ætas incerta.

(Apud Mabill., Act. SS. ord. S. Bened. ex ms. Lectionario Senonensi pervetusto, et alijs.)

OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

1. Quo tempore vixerit sequentis Vitæ scriptor anonymus, nullo constat argumento: eum tamen sub initium sæculi undecimi vixisse crediderim, quod nulla referat miracula a sancto Aldrico facta post id tempus.
2. Aldricum *sanctum* vocant Odorannus et Clarius in suis Chronicis, uterque Senonici monasterii Sancti Petri, ille sub finem undecimi, hic sub initium duodecimi monachus. Et certe sancti Aldrici corpus ante annos sexcentos levatum e terra fuisse, ejusque festum diem cum religione observatum, constat ex Vita subjecta. Colitur iste sanctus in ecclesia Senonensi die sexta Junii, qui forte dies est ejus ordinationis, nam obitus ejus incidit in diem decimum Octobris, qui dies apud Ferrarienses festive celebratur. Translatio vero trigesimo die Julii.
3. Ferrariense monasterium, cujus monachus et abbas fuit sanctus Aldricus, situm est ad Clariam (*Clairy*) amnem in Lupam (*le Loing*) influentem, in Vastinensi pago (*le Gâtinais*) diocesis Senonensis, *Bethleem* antiquitus a conditore dictum, testante Lupo ejus loci abbate in epistola 13. Eo in loco sanctos Savinianum et Potentianum Senonum apostolos ædiculam beatæ Mariæ primitus posuisse ferunt. Monasterii conditionem Chlodoveo Magno Francorum regi, restitutionem Wandelberto duci tribuunt. Buchinus ex gentili conversus, qui et ipse postea venerabilis, id est monachus, existit, Ferrariensi monasterio præfuit sub medium sæculum septimum, teste Audocno in libro primo de Vita sancti Eligii episcopi, cap. 10. Ludovicus Augustus monasterium Sanctæ Mariæ et Sancti Petri de Ferrariis, quod antiquitus *Bethleem* vocabatur, in cujus curia pater [*Imo avus*] ejus Pippinus occidit leonem, et ipsemet a Stephano papa Romano in regem honorifice consecratus est in eadem ecclesia instaurasse memoratur in libro de ipsius Vita. Huc spectat, si non fallor, id quod litteris mandavit monachus Sancti Gallensis in libro secundo de Vita Caroli Magni, cap. 23, nimirum Pippinum, comperto quod primates sui cum clanculo despicerent, ob corporis forsam brevitatem, præcepisse taurum immitti in leonem, et quidem leonem apprehensa tauri cervicæ illum in terram projecisse; tum regem dixisse ad circumstantes, ut qui viribus fidentior esset, leonem a tauro abstraheret, aut certe occideret. Ubi nemo id aggredi ausus est, Pippinum ipsum præstitisse, transmissis gladio per jugulum leonis, quod in majori Ferrariensis ecclesiæ porta vetustis figuris representatum hactenus cernitur. Verum quod subdit Vitæ Ludovici scriptor anonymus, cujus verba superius adducta sunt, Pippinum scilicet in Ferrariensi ecclesia consecratum ab Stephano papa fuisse, id in ecclesia Dionysiana contigisse tradunt Ludovicus Augustus in epistola Areopagiticis præfixa, Anastasius Bibliothecarius in Vita Stephani papæ, Erkempertus et alii nonnulli. Et fortasse utroque in loco Pippinus coronatus est, uti Carolus
- B Magnus ejus filius duobus in locis, Noviomagi scilicet et Corbanaci; et Pippinus ipse ante Stephani in Franciam adventum a Bonifacio Moguntino archiepiscopo coronam Sueessionem acceperat, quod etiam ab alijs regibus usurpatum. Certum vero est ex Annalibus Bertinianis, Ludovicum et Carolomannum Ludovici Balbi filios eo in comobio coronatos ab Ansegise archiepiscopo fuisse: id quod agnovit Carolomannus in capitulari Carisiaci ab se facto, in Appendice ad Lupum: ubi Carolomannus ratum habet scriptum illud, quod in Ferrariorum monasterio coram altari sancti Petri perdonavit.
- C 4. Abbates ejus monasterii post Buchinum qui fuerint, aut quem unus post alium ordinem tenuerint, non facile est demonstrare. Perturbatus est eorum ordo in fusiore Gallia Christiana, ubi Singulfus et Adalbertus, sextus et septimus ponuntur: quos inter Alcuinum et Aldricum collocandos esse constat ex epistolis Lupi abbatis et ex Vita sequenti. De Singulfo seu Sigulfo ita Lupus in epistola 20: « Certe Ferrariensis monasterii, cui indignus deservio, quondam nobilis abbas et presbyter Sigulfo, qui usque ad senium canonico habitu laudabiliter vixerat, sponte se potestate exiit, et nostram, hoc est monachicam, religionem assumpsit, atque donec diem obiret, suo passus est subijci discipulo, quem ipsius voluntate ac fratrum consensu imperator Ludovicus memorato loco abbatem præfecerat, id est Adalberto. Sigulfo iste, natione Anglicus ex Vita subjecta, Alcuini discipulus, a præceptore suo præfectus est monasterio Ferrariensi anno fere 804, quo Alcuinus discipulis suis abbatias resignavit. Sigulfo successit Adalbertus initio principatus Ludovici Angusti; Adalberto autem Aldricus circiter annum 824. Dein anno 829 Aldrico in sedem Senonicam translato successit Odo, a Sancta Marthani omissus: qui postea, eo quod Lothario faveret, teste Lupo in epistola 26, a Carolo Calvo pulsus ex epistola 21, successorem sortitus est Lupum, clarissimum sui temporis virum. Exstant apud Lupum Odonis epistolæ quatuor, ejus nomine a Lupo scriptæ: cujus Odonis abbatis sit mentio in libro de Vita sancti Faronis, cap. 118. Ex quibus corrigendi abbatum Ferrariensium indices vulgati, in quibus Odone prætermissio recensetur Wenilo, qui Aldrico mortuo, non ex abbate Ferrariensi, ut putant nonnulli, Vitæ sequentis auctoritate decepti, sed ex capellano regis capellæ Caroli Calvi creatus est archiepiscopus Senonensis. Etsi porro Singulfus abbas canonicus erat ante abdicatam præfecturam; non tamen canonicis subiacebat monasterium Ferrariense, sed monachis, siquidem Aldricus eo in loco ab ineunte ætate monachalis disciplina suscepit insignia sub Alcuino. Singulfi magistro ac præcessore.
- D 5. Qualis eo tempore fuerit monachorum Ferrariensium religio, satis innuit Lupus in epistola 23 Odonis abbatis nomine scripta ad Ludovicum abba-